

Sygn. akt I. Ca 501/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 grudnia 2018 roku

Sąd Okręgowy w Suwałkach I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Małgorzata Szostak-Szydłowska
-----------------	-----------------------------------

po rozpoznaniu w dniu 18 grudnia 2018 roku w Suwałkach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **G. C., A. Z. i A. G. (1) prowadzących działalność gospodarczą pod firmą *Przedsiębiorstwo Usługowo Handlowe (...) spółka cywilna z siedzibą w T.***

przeciwko **T. Ż.**

o zapłatę

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Rejonowego w Suwałkach I Wydziału Cywilnego

z dnia 24 października 2018 roku, sygn. akt I C 1197/18

oddala apelację.

SSO Małgorzata Szostak-Szydłowska

Sygn. akt: I Ca 501/18

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w elektronicznym postępowaniu upominawczym do Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie powodowie G. C., A. G. (2) i A. Z. wnieśli o zasądzenie od pozwanej T. Ż. solidarnie na ich rzecz kwoty 7.661,26 zł wraz z odsetkami umownymi i kosztami procesu tytułem świadczenia wymagalnego w związku z wypowiedzeniem umowy pożyczki z dnia 30 listopada 2016 roku zawartej przez poprzednika prawnego powodów (...) Finanse Sp. z o.o. z pozwaną. Na dochodzone świadczenie składały się kwoty: 7.253,04 zł z tytułu niespłaconego kapitału pożyczki, 279,77 zł tytułem niespłaconych odsetek kapitałowych, 31,08 zł tytułem niespłaconych odsetek umownych za opóźnienie od niespłaconych w terminie rat pożyczki oraz 97,37 zł tytułem odsetek umownych za opóźnienie od niespłaconego kapitału pożyczki.

Postanowieniem z dnia 6 czerwca 2018 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie przekazał niniejszą sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Suwałkach stwierdzając brak podstaw do wydania nakazu zapłaty.

Sąd Rejonowy w Suwałkach nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 08 sierpnia 2018 r. uwzględnił żądanie pozwu w całości.

Powyższy nakaz zapłaty pozwana zaskarżyła w części, a mianowicie tj. ponad kwotę 3.065,85 zł, a więc co do kwoty 4.595,41 zł. W uzasadnieniu sprzeciwu pozwana wskazała m.in., iż prowizja miała wynieść 708,38 zł, zaś odsetki stanowić miały kwotę 1.650,85 zł. Wskazała, iż spłaciła łącznie 3.585,00 zł, a zatem do zapłaty pozostała kwota 3.065,85 zł.

Wyrokiem z dnia 24 października 2018 r., sygn. akt I C 1197/18 Sąd Rejonowy w Suwałkach oddaliło powództwo w zaskarżonej sprzeciwem części i zasądził od pozwanej na rzecz powodów kwotę 1.270,20 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Dnia 30 listopada 2016 roku (...) Finanse Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w T. i pozwana zawarły umowę pożyczki gotówkowej. Na jej mocy pożyczkodawca (spółka) przekazała pozwanej (pożyczkobiorcy) kwotę 5.000,00 zł, którą to pozwana zobowiązała się zwrócić wraz z odsetkami i prowizją w kwocie 5.000,00 zł – w 36 ratach miesięcznych, pierwsza rata w kwocie 357,40 zł, zaś następne w kwotach po 322,67 zł każda. Jednocześnie strony ustaliły, że w przypadku opóźnienia w spłacie pożyczkodawca miał prawo naliczać odsetki w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie (tj. maksymalnych odsetek za opóźnienie - § 8 umowy). W myśl § 9 umowy, pożyczkodawca mógł wypowiedzieć umowę z zachowaniem 7 dniowego okresu wypowiedzenia w przypadku niespłacenia przez pożyczkobiorcę dwóch kolejnych pełnych rat pożyczki.

W dniu 30 listopada 2016 r. pozwana złożyła oświadczenie, w którym wniosła, aby kwotę pożyczki w wysokości 2.469,63 zł przelać na rachunek P.U.H. (...) S.C. na poczet spłaty należności z umowy pożyczki gotówkowej nr (...) z dnia 28 września 2015 r., a kwotę 2.530,37 zł (...) Finanse Sp. z o.o. w T. przelało na rachunek pozwanej.

W dniu 1 grudnia 2016 r. (...) Finanse Sp. z o.o. w T. (cedent) zawarł z powodami (cesjonariusz) umowę przelewu wierzytelności, mocą której cedent przeniósł na cesjonariusza wierzytelność przysługującą mu względem T. Ż. z tytułu umowy pożyczki gotówkowej numer (...) z dnia 30 listopada 2016 r. W dniu 2 grudnia 2016 r. powodowie (organizatorzy) zawarli z J. C. (nabywca) umowę przeniesienia prawa majątkowego, mocą której organizatorzy przenieśli na nabywcę wierzytelność przysługującą im z tytułu umowy pożyczki gotówkowej udzielonej pozwanej na podstawie umowy pożyczki z dnia 30 listopada 2016 r. nr (...).

Pismem z dnia 9 lutego 2018 roku powodowie wezwali pozwaną do zapłaty dwóch zaległych rat pożyczki wraz z odsetkami w łącznej kwocie 652,60 zł., informując, że w przypadku braku zapłaty będą uprawnieni do wypowiedzenia umowy.

W dniu 19 marca 2018 r. powodowie (powiernicy) zawarli z J. C. (cedent) umowę powierniczego przelewu wierzytelności, mocą której J. C. przelał na powierników przysługującą mu wierzytelność z tytułu umowy pożyczki gotówkowej udzielonej pozwanej na podstawie umowy pożyczki z dnia 30 listopada 2016 r. nr (...).

W dniu 4 kwietnia 2018 roku w związku z niewywiązywaniem się przez pozwaną z obowiązku spłaty rat pożyczki powodowie wypowiedzieli umowę pożyczki gotówkowej wzywając pozwaną do uregulowania całej kwoty pożyczki z należnymi kosztami, w tym prowizją i odsetkami w łącznej wysokości 7.537,07 zł w terminie 7 dni od dnia otrzymania pisma. Pozwana odebrała pismo w dniu 9 kwietnia 2018 r.

W tych okolicznościach, które były między stronami bezsporne i znajdowały potwierdzenie w przedstawionych dowodach, Sąd Rejonowy uznał, że powództwo co do zaskarżonej części nie zasługiwało na uwzględnienie (nakaz zapłaty co do kwoty 3.065,85 zł, wobec jego niezaskarżenia w tym zakresie stał się prawomocny).

Sąd Rejonowy powołał się na art. 720 § 1 k.c. i umowę zawartą przez spółkę (...) Sp. z o.o. i pozwaną. Przyjął, że umowa ta podlega również regulacjom zawartym w ustawie z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tekst jedn. Dz. U. z 2016 roku, poz. 1528 ze zm.). Nie budziło bowiem wątpliwości, że pozwana przy zawarciu umowy działała jako konsument.

Sąd Rejonowy przytoczył także art. 36a ust. 1 i 2 ustawy o kredycie konsumenckim określający maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu. Przywołał też art. 385¹ § 1, 2 i 3 k.c., zgodnie z którym postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając interesy konsumenta (tzw. niedozwolone postanowienia umowne), lecz nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny, przy czym jeżeli postanowienie takie zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie, a niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu.

Sąd Rejonowy wskazał, że w niniejszej sprawie powodowie nie wykazali, aby postanowienie dotyczące wysokości prowizji było ustalone indywidualnie z pozwaną. Poprzednik prawny powodów natomiast zawiera masowo umowy pożyczki z konsumentami, posługując się wzorcem umownym, na którego treść nie mają oni wpływu. Tym samym spełniona w sprawie jest podstawowa przesłanka, warunkująca sądową kontrolę zgodności postanowień umowy z dobrymi obyczajami, także pod kątem rażącego naruszenia interesów konsumenta.

Za sprzeczne z dobrymi obyczajami Sąd Rejonowy uznał postanowienia umowy uprawniające pożyczkodawcę do naliczenia prowizji za udzielenie pożyczki na poziomie aż 5.000,- zł, która stanowi równowartość 100 % kwoty wypłaconej pozwanej.

Wprawdzie naliczona pozwanej prowizja za udzielenie pożyczki stanowiła maksymalną dopuszczalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu wyliczoną zgodnie z art. 36a ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim, jednakże w ocenie Sądu Rejonowego sam fakt, że ustawodawca określa poziom maksymalnej wysokości tego rodzaju kosztów, nie stanowi jeszcze dostatecznej i wystarczającej podstawy do przyjęcia, że każdorazowo pożyczkodawca bez względu na rzeczywistość koszty ponoszone przy zawieraniu umowy może naliczać takie pozaodsetkowe koszty kredytu w wysokości maksymalnej lub zbliżonej do górnego poziomu niejako automatycznie. Treść art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim w żadnym razie nie daje podstaw do takiego stanowiska, albowiem istotą wprowadzenia tej regulacji była ochrona kredytobiorców przed nadmiernym ich obciążeniem kosztami przez firmy pożyczkowe, a nie przyznawanie pożyczkodawcom uprawnienia do naliczania opłat w maksymalnej kwocie bez względu na to czy w rzeczywistości ponieśli oni jakiegokolwiek koszty w związku z zawarciem umowy pożyczki, czy też nie. O ile nie można wykluczyć, że w związku z zawarciem umowy usprawiedliwione mogłoby być obciążenie pożyczkobiorcy maksymalnymi kosztami kredytu liczonymi wedle wzoru z art. 36a ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim, to zasadność obciążenia pożyczkobiorcy taką opłatą musi być zawsze podyktowana ściśle określonymi względami związanymi z procesem zawarcia konkretnej umowy, zaś obowiązek dowodowy wykazania w postępowaniu sądowym, że istniały uzasadnione podstawy do ustalenia takiej prowizji za udzielenie pożyczki spoczywa na stronie powodowej, która w tym zakresie nie podjęła żadnej inicjatywy dowodowej. Powodowie nie wykazali jakie czynności musiały zostać podjęte i jakie koszty zostały wygenerowane w związku z zawarciem tej konkretnej umowy pożyczki, które uzasadniałyby naliczenie opłaty na poziomie aż 5.000,- zł.

Wskazać przy tym należy, że umowa zawiera wyłącznie stwierdzenie, że od kapitału pożyczki pożyczkodawca pobierze prowizję w wysokości podanej w umowie, która jest doliczana do kwoty pożyczki. Co równie istotne – umowa została sporządzona przez wykorzystanie standardowego wzorca umownego stosowanego przez poprzednika powodów, który trudni się udzielaniem pożyczek. Z tego też względu nie sposób uznać, by prowizja w kwocie 5.000,- zł była uzasadniona, gdyż już zwykle zasady doświadczenia życiowego wskazują, że w przypadku firmy udzielającej profesjonalnie pożyczek, koszty przygotowania umowy i sprawdzenia zdolności kredytowej kredytobiorcy nie będą wynosiły 5.000,- zł, ani nie będą nawet oscylowały wokół tej kwoty.

Dodatkowo Sąd Rejonowy powołał się na stanowisko innych sądów powszechnych w podobnych sprawach (Sądu Okręgowego w Szczecinie sygn. akt II Ca 1122/17, Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim sygn. akt II Ca 43/18), które obecna regulacja określająca maksymalną wysokość kosztów dotyczy wyłącznie takich opłat i prowizji, którym nie można zarzucić abuzywnego charakteru.

Wobec powyższego Sąd Rejonowy uznał, iż postanowienie umowy pożyczki ustalające wysokość prowizji na kwotę 5.000,- zł (zatem 100% otrzymanej przez pozwaną kwoty) nie wiąże pozwanej i dlatego też pomniejszył dochodzoną przez powodów należność o kwotę 5.000,- zł, oddalając w efekcie powództwo co do zaskarżonej części nakazu w całości. O odsetkach Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 100 k.p.c.

Powodowie wnieśli apelację od wyroku Sądu Rejonowego. Zaskarżając go w całości podnieśli następujące zarzuty:

I. naruszenie przepisów prawa procesowego, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, tj.:

1. art. 233 § 1 k.p.c. przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów przeprowadzonych w sprawie, dokonanej wybiórczo, wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego, polegającej na pełnym pominięciu, dla oceny zasadności wysokości prowizji stanowiącej koszt pożyczki, faktu, iż jej wysokość odpowiada przepisom powszechnie obowiązującego prawa, a w konsekwencji błędnym przyjęciu, że:

a) prowizja - zastrzeżona w postanowieniach zawartej przez pozwaną umowy pożyczki gotówkowej, jest niepowiązana z rzeczywistym kosztem obsługi pożyczki podczas gdy jej wysokość odpowiada faktycznie poniesionym zryczałtowanym kosztom związanym z jej obsługą;

b) postanowienia § 10 umowy pożyczki gotówkowej określającej wysokość prowizji, nie zostały indywidualnie uzgodnione, podczas gdy to pozwana wybrała wariant pożyczki gotówkowej, a ponadto przed jej udzieleniem otrzymała formularz informacyjny, w którym wskazane zostały szczegółowe informacje dotyczące umowy pożyczki gotówkowej, w tym wysokość prowizji, a także była uprawniona do skorzystania z możliwości złożenia oświadczenia o odstąpieniu od zawartej umowy pożyczki gotówkowej;

c) prowizja - zastrzeżona w § 10 zawartej przez pozwaną umowy pożyczki gotówkowej - nie stanowi elementu głównego świadczenia stron, podczas gdy jej wysokość została sformułowana w sposób jednoznaczny zarówno w postanowieniach zawartej umowy, jak i dołączonym do niej formularzu informacyjnym;

d) koszt pożyczki w postaci prowizji określonej w § 10 umowy pożyczki gotówkowej stanowi istotne naruszenie interesów pozwanej i jest sprzeczny z dobrymi obyczajami, podczas gdy wysokość prowizji jest zgodna z przepisami powszechnie obowiązującego prawa, tj. art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim;

2. art. 232 k.p.c. w związku z art. 6 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i w konsekwencji przyjęcie, że powodowie nie wykazali jakie czynności zostały podjęte w związku z zawarciem umowy pożyczki i jakie faktycznie koszty składają się na pobraną z tego tytułu wysokość prowizji, podczas gdy brak jest takiego obowiązku na gruncie ustawy o kredycie konsumenckim, jak również powodowie nigdy nie byli wzywani do wykazania zasadności naliczania tych kosztów;

II. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

1. art. 385¹ § 1 k.c. poprzez błędne zastosowanie i nieprawidłowe przyjęcie, iż w niniejszej sprawie postanowienia § 10 umowy pożyczki gotówkowej, stanowi klauzulę abuzywną, podczas gdy nie zostały spełnione przesłanki do uznania przedmiotowego postanowienia jako sprzecznego z dobrymi obyczajami i rażąco naruszającego interesy pozwanej, a to z uwagi na fakt, iż wysokość kosztu pożyczki, w postaci prowizji, jest zgodna z art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim;

2. art. 36a ust. 1 i ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim poprzez jego niezastosowanie do ustalonego w sprawie stanu faktycznego, co skutkowało uznaniem przez Sąd pierwszej instancji, iż wysokość kosztu prowizji określonego w § 10 umowy pożyczki gotówkowej jest wygórowana i nie mieści się w pojęciu godziwego zysku, przez co jest sprzeczna z dobrymi obyczajami, podczas gdy jej wysokość w ocenie powodów pozostaje w zgodzie z ww. przepisem prawa;

3. art. 5 pkt 6, 6a oraz art. 30 ust. 1 pkt. 10 ustawy o kredycie konsumenckim poprzez niezastosowanie i w efekcie nieprawidłowe uznanie, iż zastrzeżona prowizja jest sprzeczna z ustawą, podczas gdy przepisy te przewidują w sposób jednoznaczny możliwość pobierania dodatkowego wynagrodzenia, wymieniając składowe zarówno pozaodsetkowych kosztów kredytu, jak i całkowitego kosztu pożyczki, w postaci m.in. prowizji.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty powodowie wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanej na rzecz powodów dalszej kwoty 4.595,41 zł wraz z umownymi odsetkami za opóźnienie w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie uregulowanych w art. 481 § 2 k.c., tj. sumy stopy referencyjnej NBP i 5,5 punktów procentowych od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenie na rzecz powodów od pozwanej kosztów postępowania przed Sądem pierwszej oraz drugiej instancji w tym kosztów zastępstwa procesowego przez radcę prawnego według norm prawem przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powodów jako bezzasadna podlegała oddaleniu.

Stosownie do art. 505¹ § 2 k.p.c., jeżeli sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego, uzasadnienie wyroku powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Dlatego też pisemne motywy orzeczenia ograniczą się jedynie do tej kwestii. Powodowie zaś w apelacji, w ramach zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., kwestionowali nie ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji i błędną oceną dowodów (nie wskazali zresztą jakich), a w istocie dokonaną przez ten Sąd ocenę prawną postanowień umowy z dnia 30 listopada 2016 r. Już z tych powodów powyższy zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., nie mógł być trafny.

W obecnym stanie sprawy (tj. po uprawomocnieniu się nakazu zapłaty z dnia 06 czerwca 2018 r. co do 3.065,85 zł, w tym części niespłaconego kapitału pożyczki, w tym części prowizji i umownych odsetek) oraz w związku z treścią zarzutów apelacji sporne pozostawało jedynie, czy należna jest powodom dalsza część prowizji za udzielenie pożyczki z dnia 30 listopada 2016 r., tj. kwota 4.595, 41 zł. Przypomnieć należy, że w świetle umowy z dnia 30 listopada 2016 r. pożyczkodawca przekazał pozwanej, jako pożyczkobiorcy, kwotę 5.000,- zł, którą to pozwana zobowiązała się zwrócić wraz z odsetkami i prowizją w kwocie 5.000,- zł

Rozważając tę kwestię Sąd Okręgowy miał na uwadze, iż jak trafnie zauważył Sąd Rejonowy, umowa pożyczki zawarta przez pozwaną z wierzycielem pierwotnym (...) Finanse Sp. z o.o. w T. w dniu 30 listopada 2016 r. – w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tekst jedn. Dz. U. z 2016 roku, poz. 1528 ze zm.) - była umową o kredyt konsumencki. Pozwana bowiem zawierając przedmiotową umowę pożyczki wstępowała w charakterze konsumenta w rozumieniu art. 22¹ k.c., a pożyczkodawca udzielił pożyczki w ramach prowadzonej działalności gospodarczej i kwota pożyczki mieściła się w granicach określonych w art. 3 ust. 1 w zw. z art. 3 ust. 2 pkt 1 ustawy o kredycie konsumenckim.

W okolicznościach niniejszej sprawy słusznie, zdaniem Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy oceniając dopuszczalność obciążenia pozwanej przez pożyczkodawcę ww. kwotą prowizji za udzielenie pożyczki w takiej wysokości, odwołał się do treści art. 385¹ § 1 k.c. stanowiącego, iż postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne); nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Powodowie nie wykazali, aby zawierając umowę pożyczki konsument, tj. pozwana i poprzednik prawny powodów uzgodnili jej poszczególne postanowienia indywidualnie, w tym zwłaszcza postanowienie dotyczące prowizji. Przy zawarciu umowy strony skorzystały ze wzorca, jakim posługiwał się pożyczkodawca (...) Finanse Sp. z o.o. w T. w prowadzonej przez niego działalności gospodarczej w zakresie udzielania pożyczek. Sąd Okręgowy nie podziela stanowiska powodów, iż zastrzeżona w umowie prowizja była świadczeniem głównego stron z tytułu umowy z dnia 30 listopada 2016 r., w szczególności nie może o tym świadczyć okoliczność, że prowizja była kredytowana kapitałem

zaciągniętej pożyczki (doliczona do kapitału). Świadczeniem głównym w umowie pożyczki jest, zgodnie z art. 720 § 1 k.c., określona ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, którą dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego, a biorący zobowiązuje się pożyczkodawcy zwrócić. Własność kwoty pieniędzy, na jaką opiewa prowizja, nie jest przenoszona na pożyczkobiorcę. Prowizja jest zaś typowym świadczeniem ubocznym, stąd też możliwym było dokonanie przez sąd oceny postanowienia umowy jej dotyczącej pod kątem jego abuzywności.

Zgodnie z cytowanym wyżej art. 385¹ § 1 k.c., kryterium oceny decydującym o uznaniu klauzuli za niedozwoloną jest kształtowanie praw i obowiązków konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Uznanie konkretnej klauzuli umownej za niedozwolone postanowienie umowne wymaga więc stwierdzenia łącznego wystąpienia obu przesłanek: „sprzeczności z dobrymi obyczajami” oraz „rażącego naruszenia interesów konsumenta” (por. wyrok SN z dnia 29 sierpnia 2013 r., I CSK 660/12). Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3 lutego 2006 r. (I CK 297/058) słusznie zauważył, że uznanie postanowień umowy lub wzorca za sprzeczne z dobrymi obyczajami nie polega na wskazaniu, jaki „dobry obyczaj” został in casu naruszony, gdyż celem klauzul generalnych jest rozszerzenie granic swobody sędziowskiej w orzekaniu. Sąd powinien jednak w sposób pełny uzasadnić, z jakich powodów uznał poszczególne postanowienia za niedozwolone, odwołując się do reguł etycznych uczciwego i lojalnego postępowania w obrocie. W odniesieniu do przesłanki rażącego naruszenia interesu konsumenta przyjmuje się zaś, że postanowienia umowy rażąco naruszają interes konsumenta, jeżeli umowa poważnie, znacząco odbiega od sprawiedliwego wyważenia praw i obowiązków stron. Rażąco naruszenie interesów konsumenta oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym (tak m.in. SN w wyroku z dnia 13 lipca 2005 r., I CK 832/04, Pr. Bank. 2006, nr 3, s. 8).

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy uznał, że wbrew zarzutom apelacji przepis art. 385¹ § 1 k.c. w niniejszej sprawie został przez Sąd Rejonowy prawidłowo zastosowany. Sąd Rejonowy przyjął, że obciążenie pozwanej prowizją za udzielenie pożyczki w wysokości 5.000,- zł, przy wypłaceniu do jej dyspozycji z tytułu umowy pożyczki kwoty 5.000,- zł, kształtowało jej obowiązki niezgodnie z dobrymi obyczajami, nadto naruszało rażąco interesy pozwanej jako konsumenta, dlatego też to postanowienie umowne nie było dlań wiążące.

Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sadu pierwszej instancji, że opłatą przygotowawczą lub prowizją za udzielenie pożyczki, jaką pożyczkodawca może obciążyć pożyczkobiorcę, może być wyłącznie taka opłata lub prowizja, która służy pokryciu kosztów rozpatrzenia wniosku kredytowego, czy przygotowania i zawarcia umowy kredytowej. Niewątpliwie koszty te ze względów technicznych mogą być określone ryczałtowo, lecz przyjęty ryczałt powinien korespondować z kosztem czynności, jakie rzeczywiście pożyczkodawca musiał podjąć w związku z przygotowaniem i zawarciem umowy pożyczki. W niniejszej sprawie strona powodowa w żaden sposób nie wykazała, jakie czynności legły u podstaw obliczenia prowizji na kwotę 5.000,- zł ani kosztochłonne czynności musiały zostać podjęte w związku z udzieleniem pożyczki i obsługą umowy. Na zasadach ogólnych ciężar dowodu w tym zakresie obciążał powodów (art. 6 k.c.).

Chociaż – jak podnoszono w apelacji – ustawodawca na gruncie przepisów ustawy o kredycie konsumenckim przewidział możliwość obciążenia konsumenta kosztami związanymi z udzieleniem pożyczki, albowiem zgodnie z art. 5 pkt 6 ustawy o kredycie konsumenckim, na całkowity koszt kredytu składają się wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, w szczególności odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże, jeżeli są znane kredytodawcy oraz koszty usług dodatkowych, w szczególności ubezpieczeń, w przypadku gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu lub do uzyskania go na oferowanych warunkach, to jednak sama jednak dopuszczalność obciążenia pożyczkobiorcy prowizją za udzielenie pożyczki nie oznacza jeszcze jednak, że prowizja może być ustalona przez pożyczkodawcę w sposób całkowicie dowolny i oderwany od kosztów, jakie pożyczkodawca faktycznie poniósł w związku z udzieleniem konsumentowi pożyczki. Sąd Rejonowy, zdaniem Sądu Odwoławczego, nie naruszył przepisów art. 5 pkt 6, 6a i ustawy o kredycie konsumenckim, ani art. 30 ust. 1 pkt 10 tej ustawy, który odnosi się jedynie do obowiązków informacyjnych kredytodawcy.

Przechodząc do ostatniego z zarzutów apelacyjnych, tj. zarzutu naruszenia art. 36a ust. 1 i ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim, podkreślić należy, że Sąd Rejonowy szczegółowo wyjaśnił podstawy swojej oceny, iż także do postanowienia umownego w zakresie prowizji mieszczącej się w granicach określonych tym przepisem znajduje

zastosowanie art. 385¹ § 1 k.c. uprawniający do jego badania pod kątem abuzywności. Także Sąd Odwoławczy dostrzega, iż przy uwzględnieniu treści 36a ust. 1 i ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim naliczona prowizja za udzielenie pożyczki stanowiła maksymalną dopuszczalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu, jakie ustawodawca dopuszcza na gruncie art. 36a ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim, to jednak sama tylko okoliczność, że są to koszty o wysokości dopuszczalnej, nie przesądza, że każdorazowo pożyczkodawca może je naliczyć bez względu na koszty rzeczywiście ponoszone przy zawieraniu umowy.

Słusznie bowiem w orzecznictwie Sądów powszechnych zwrócono uwagę, iż istotą wprowadzenia regulacji art. 36a ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim była ochrona kredytobiorców przed nadmiernym obciążeniem ich kosztami udzielenia pożyczki przez firmy pożyczkowe, a nie przyznanie pożyczkodawcy uprawnienia do naliczania opłat za udzielenie pożyczek w maksymalnej kwocie bez względu na to, czy poniósł on jakiegokolwiek koszty w związku z zawarciem umowy pożyczki czy też ich nie poniósł. O ile nie można wykluczyć, że w związku z okolicznościami zawarcia danej umowy pożyczki usprawiedliwionym mogłoby być obciążenie pożyczkobiorcy maksymalnymi kosztami zawarcia kredytu, określonymi wedle wzoru ustalonego w art. 36a ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim, to jednak zasadność obciążenia pożyczkobiorcy taką opłatą musi być każdorazowo podyktowana ściśle określonymi kosztami i względami związanymi z procesem zawarcia konkretnej umowy pożyczki (wysokością kosztów utrzymania biura w którym została zawarta, kosztami dojazdu do klienta, itp.) – tak wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 27 września 2017 r. sygn. akt II Ca 1122/17, dostępny na portalu orzecznictwa sądów powszechnych. Podobne stanowisko zajmowały Sądy Okręgowe w Piotrkowie Trybunalskim w wyroku z dnia 02 lutego 2018 r. sygn. akt II Ca 43/18 i w Sieradzu w wyroku z dnia 10 października 2018 r. sygn. akt I Ca 395/18. Przyjmowano w nich m.in., że za niedozwolone klauzule umowne, w świetle art. 385⁽¹⁾ § 1 k.c., należy uznać te postanowienie umowne, które pod postacią opłaty pobieranej formalnie na poczet pokrycia kosztów konkretnych czynności (w tym wypadku prowizji za udzielenie kredytu), w rzeczywistości stanowią dla pożyczkodawcy źródło dodatkowego zysku, ukryte przed konsumentem, pozwalającego mu omijać przepisy dotyczące wysokości odsetek maksymalnych oraz niedopuszczalności kary umownej za niespełnienie świadczenia pieniężnego (art. 483 § 1 k.c.).

Skoro powodowie w toku niniejszego postępowania nie wykazali, ani nawet nie próbowali wykazać, że faktycznie zostały poniesione w związku z zawarciem z pozwaną umowy pożyczki takie koszty, które uzasadniałyby przyjęcie ryczałtowej prowizji w wysokości 5.000,- zł, to zgodzić należało się z Sądem Rejonowym, że ustalona w umowie prowizja jako rażąco zawyżona, nie odpowiadająca w żadnej mierze faktycznie poniesionym kosztom związany z zawarciem umowy pożyczki, stanowiła postanowienie umowne rażąco naruszające interes pozwanej jako konsumenta, dlatego też nie było dlań wiążące. Słusznie zatem powództwo w tej części zostało oddalone.

Biorąc pod uwagę powyższe, na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił apelację, o czym orzeczono jak w sentencji wyroku